ГОДИШЕН ДОКЛАД

за наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Елена 2021-2027 през 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ 5

II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛЕНА (ПИРО) И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА 6

III. ПОСТИГНАТИЯ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛЕНА ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ 15

Стратегическа цел 1: Създаване на условия за бизнес с по-висока добавена стойност в местната икономика 15

Приоритет 1: Насърчаване към инвестиции в производствени дейности и подпомагане на предприемачеството 15

Приоритет 2: Развитие на интегриран туристически продукт 16

Приоритет 3: Подобряване състоянието на пътната инфраструктура и свързаност 17

Стратегическа цел 2: Опазване на околната среда и подобряване условията за живот 18

Приоритет 4: По-добро управление на отпадъците 18

Приоритет 5: Опазване на водите и почвите 19

Приоритет 6: Облагородяване на населените места 19

Стратегическа цел 3: По-добра грижа за хората и развитие на човешкия и социалния капитал 19

Приоритет 7: Интегрирано взаимодействие и повишаване качеството на социалните и здравните услуги 20

Приоритет 8: Създаване на по-привлекателна среда за учене и спорт 20

Приоритет 9: Развитие на културните дейности и съхранение на местните традиции и обичаи 21

Приоритет 10: Подобряване на местното самоуправление 21

IV. ДЕЙСТВИЯТА, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО 22

Мерки за наблюдение и създадени механизми за събиране, обработване и анализ на данни 22

Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на ПИРО през 2024 година, както и мерките за тяхното преодоляване 22

Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината 23

Мерките за постигане на необходимото съответствие на ПИРО със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени 23

Мерките за прилагане принципа на партньорство 24

Резултатите от извършени оценки към края на 2024 година 24

V. ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО С РАЗМЕРА НА УСВОЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ТЯХНОТО ФИНАНСИРАНЕ 24

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ПИРО 27

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ДГ	Детска градина
ЕСТИ	Единна система за туристическа информация
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МИГ	Местна инициативна група
НКПР	Националната концепция за пространствено развитие
НСАИКПД	Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие
ОбУ	Обединено училище
ОТИЦ	Общински туристически информационен център
ОУ	Основно училище
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
СУ	Средно училище
ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ

I. **ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ**

Планът за интегрирано развитие на община Елена (ПИРО Елена) е стратегически документ и важен инструмент за управлението на общината за седемгодишен период от 2021 г. до 2027 г. Разработен е в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, националните и регионалните цели и приоритети за развитието на България, като включва и разпоредбите, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината. Изпълнението на заложените приоритети и мерки за развитие се отчитат чрез годишен доклад. Органът за наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на община Елена е Общински съвет Елена. Той осигурява участието на заинтересованите страни, организации, физически и юридически лица, при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на плана.

Годишния доклад е в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане. Изготвя се чрез отчитане и анализ на реализираните мерки и проекти, включени в Програмата за реализация на плана въз основа на индикаторите за наблюдение. Той се изготвя по определен от кмета на общината ред и по негово предложение се одобрява от общински съвет. Документът е публичен и се оповестява в сайта на общината.

В процеса на наблюдение и оценка на плана за интегрирано развитие на община Елена участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори и неправителствените организации. Целта на годишния доклад е да обобщи постигнатото през изминалата година и да оцени доколко ефективно, и ефикасно е изразходван публичния ресурс, като се отчете социално-икономическата среда. При изработването на настоящия доклад следва да се изложи, че съществуват обективни ограничения по отношение на част от данните, използвани в него. Националната статистика не разполага с по-актуални данни към момента на разработването му.
Информацията съдържаща се в настоящия доклад е съгласно чл. 72, ал. 8 от ППЗРР.
Стратегически документи, обвързани с ПИРО:

- Да преобразим света: програма до 2030 година за устойчиво развитие;
- Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 година“;
- Национална програма за развитие „България 2030“;
- Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Северен централен регион 2021 – 2027 г.;
- Националната концепция за пространствено развитие 2013 - 2025 г. (НКПР) и нейната актуализация;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие (НСАИКПД) до 2030 г.;
- Регионална програма за управление на отпадъците за регион Велико Търново 2021 - 2028 г.;
- Програма за енергийна ефективност на община Елена 2024 – 2030 г.;
- Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Елена 2022 – 2024 г.;

- Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Елена 2020 - 2029 г.;
- Стратегия за управление на общинската собственост в община Елена за мандата 2023-2027 г.;
- Стратегия за ефективно местно развитие чрез активизиране на съществуващите териториални ресурси в партньорство с местната общност, граждански структури и бизнес (2021 - 2027 г.) на община Елена;

В процеса на разработване на доклада са използвани следните информационни източници:

- Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България – ИСУН 2020;
- Дирекция „Бюро по труда“ Велико Търново;
- Сдружение „МИГ общини Елена и Златарица“;
- Образователни институции на територията на общината;
- Общинска служба „Земеделие“ – гр. Елена;
- Общински туристически информационен център;
- Музей на Възраждането „Иларион Макариополски“;
- Официален сайт на ГРАО;
- Официален сайт на РЗИ – Велико Търново;
- Официален сайт на Национален статистически институт;
- Общинска администрация;

II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛЕНА (ПИРО) И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциала за развитие се изготвя за територията на цялата община. Тя включва 124 населени места. При анализиране и проследяване на условията за изпълнение на ПИРО са отчетени настъпилите промени в социално-икономическите условия, актуалната политическа и икономическа ситуация в страната, както и обективните дадености и характеристики на община Елена, оказващи пряко въздействие върху развитието и. Политическата несигурност, динамиката в нивата на инфлацията, както и войната в Украйна предопределиха влошената икономическа и финансова обстановка в страната, която все още не е преодоляла трудностите, следствие на Ковид кризата.

Демографско развитие

Към 15.12.2024 г. регистрирани по постоянен адрес на територията на община Елена са 9430 души, а в общинският център – 5387 души. В сравнение с предходната година, населението в общината е намаляло със 114 души.

Забележка: Източник на информация – уебсайт на ГРАО

В община Елена е на лице обезлюдяване и застаряване на населението. Задълбочава се тенденцията на ограничен пазар на труда, изразяващ се в липса на специалисти и недостатъчно изградени трудови навици на продължително безработните лица.

Равнище на безработица

Към 31.12.2024 година в община Елена са регистрирани 321 безработни лица, в т.ч. младежи до 29 години – 24, лица с намалена работоспособност- 27, самотни родители- 4, майки с деца до 3 год.- 9, продължително безработни лица- 70. Средно годишното равнище на безработицата за общината е 12.19 %, а за страната 5,23 %. През изминалата година не са провеждани обучения за безработни от Агенция по заетостта. 52 лица са ползвали услуги за професионално ориентиране, 285 лица са консултирани за професионално развитие. По данни от НСИ към 31.12.2023 г. в трудоспособна възраст в цялата община са 4084 души. По данни от Агенция по заетостта икономически активните лица за 2024 г. на територията са 2705 бр. В изпълнение на Регионална програма за заетост на Област Велико Търново за 2024 г., на територията на община Елена са били наети 6 безработни лица от уязвими групи. Основната цел на програмата е предоставяне на възможност за социална интеграция на лица от групи в неравностойно положение, както и мотивирането им за активно поведение и повишаване на техните знания и умения.

Забележка: Източник на информация – Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Велико Търново

Здравеопазване

На територията на община Елена няма функционираща болница. Извънболничната медицинска помощ се осъществява от индивидуални практики за първична медицинска и дентална помощ. През 2024 г. за Елена общопрактикуващите лекари са 5 на брой, а специалистите по дентална медицина, осъществяващи първична дентална помощ – 7 бр.

Налична е една амбулатория за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ – СИМП по акушерство и гинекология.

Специализираната медицинска помощ се осъществява от общо 12 лекари в „Медицински център I – Елена“. В същата сграда се помещава и Центърът на спешна медицинска помощ (ЦСМП) гр. Велико Търново филиал Елена, който обслужва и община Златарица.

Населението на общината се обслужва от две медицински лаборатории, които се намират в административния център.

Забележка: Източник на информация – уебсайт на Регионална здравна инспекция – гр. Велико Търново

Социални услуги

Към отчетния период на територията на община Елена има разкрити 8 социални услуги делегирани от държавата дейности, асистентска подкрепа и механизъм „Лична помощ“. Три от тях се управляват от Общината - Дневен център за деца и младежи с увреждания, Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост – Илаков рът, Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания. Пет от услугите са предоставени с договори за управление на доставчик, в т. ч.- Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост – 2 бр. в с. Илаков рът, Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания – 2 бр. в гр. Елена, ул. „Х.Ю. Брадата“ № 69 и Център за социална рехабилитация и интеграция – в гр. Елена, ул. „П. Хилендарски“ № 2. Асистентската подкрепа и механизъм „Лична помощ“ също се управляват от Общината.

I. Услуги, които се управляват от Община Елена:

Дневен център за деца и младежи с увреждания – гр. Елена, ул. „Х. Ю. Брадата“ № 69. В Дневния център за деца и младежи с увреждания се предоставят в комплекс следните специализирани социални услуги по чл. 15 от Закона за социалните услуги: Дневна грижа, терапия и рехабилитация, и обучение за придобиване на умения. Специализираните услуги се предоставят като комплекс в рамките на ДЦДМУ, а потребителите могат да ги ползват самостоятелно или в комбинация, в зависимост от установените потребности. В Дневния център се приемат деца и младежи на възраст от 3 до 25 години с различни по вид и степен на тежест увреждания. Насочването на потребители става чрез Дирекция „Социално подпомагане“. Средната посещаемост на месец е 26 деца/младежи. В Дневния център работят 14 служители – 1 ръководител, 2 специални педагози, 2 възпитатели, 1 психолог, 1 медицинска сестра, 1 логопед, 1 рехабилитатор, 1 социален работник, 1 счетоводител / касиер, 1 хигиенист, 1 шофьор / поддръжка и 1 огняр /детегледач.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост – с. Илаков рът № 63. Центърът за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост /ЦНСТПЛУИ/ е социална услуга от резидентен тип, предоставяща среда близка до семейната. Подкрепят се пълнолетни лица с умствена изостаналост в риск, останали без близки и роднини, без жилище, нуждаещи се от 24- часова грижа да живеят в спокойна среда, с необходимите за нормален живот битови условия, професионална подкрепа, емоционална и психическа стабилност, социални контакти и живот в общността. В ЦНСТПЛУИ живеят 12 потребители на възраст от 24 до 73 години, които се обслужват от 11 служители – 1 управител, 2 социални работници, 2 трудотерапевти, 4 санитари, 1 медицинска сестра (вакантна) и 1 работник поддръжка. Имат сключен 1 граждански договор със счетоводител.

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания - адрес: гр. Елена, ул. „Иван Момчилов“ № 112. Предоставя жизнена среда за пълноценното израстване и развитие на деца (3-18 години), лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняването в нея са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини, или приемно семейство. В услугата е осигурена среда за живот близка до семейната, при която децата получават необходимата им индивидуализирана грижа, подкрепа за личностно съзряване и изграждане на умения за самостоятелен живот. Организирането на живота и услугите в него са насочени към създаването на условия и нагласи на децата за равнопоставено участие в живота на местната общност. Капацитет на услугата - 10 потребители и 8,5 щатни бройки персонал – 1 ръководител / социален работник, 0,5 социален работник, 6 детегледачи, 1 домакин / поддръжка. Има сключен 1 граждански договор със счетоводител.

Домашен социален патронаж - адрес: гр. Елена, ул. „арх. Миланов“ № 3
Важна и съществена част от социалните услуги в община Елена е **Домашния социален патронаж (ДСП).** Създаден е през 1985 год. и натрупвайки богат опит, тази социална услуга се превръща в сериозен помощник, а понякога и единствен за много от възрастните хора, особено самотно живеещите в по-отдалечените села. Към декември 2024 г. щатният персонал включва 13 лица, в това число: управител, социален работник, касиер домакин, главен готвач, помощник-готвач, четирима разносвачи на храна, две санитарки, двама шофьори. Капацитетът на патронираните лица е 100 души. Храната се приготвя и развозва с два автомобила. Обслужват се два района: градски маршрут - град Елена и съставните улици, и

селски маршрут - селата Руховци, Марян, Долни Марян, Граматици, Костел, Палици, Чакали, Беброво, Буйновци и Константин. Обслужваните потребители към декември 2024 г. са 140 души. От 2015 г. до май 2025 г. ДСП изпълнява проекта „Топъл обяд“, финансиран по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, по който от началото му са се възползвали приблизително 300 потребители. Освен доставка на храна, ДСП предоставя социални услуги по домовете, поддържане на лична хигиена и хигиена на жилищните помещения, обитавани от потребителя, съдействие за снабдяване с технически средства на потребители с увреждания, съдействане за явяване на ТЕЛК, битови услуги и др.

II. Услуги, които се управляват от външен доставчик

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост- с. Илаков рът, № 62. Центърът за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост /ЦНСТПЛУИ/ е социална услуга от резидентен тип, предоставяща среда близка до семейната. Подкрепят се пълнолетни лица с умствена изостаналост в риск, останали без близки и роднини, без жилище, нуждаещи се от 24- часова грижа да живеят в спокойна среда, с необходимите за нормален живот битови условия, професионална подкрепа, емоционална и психическа стабилност, социални контакти и живот в общността**.** Услугата е разкрита на 1 декември 2022 г. Има сключен договор № РД.02.11-639 / 01.12.2022 г. с ФОНДАЦИЯ „ОКОЛНА СРЕДА, ЗДРАВЕ, ОБЩЕСТВО И НАУКА“, за срок от 5 години. Настанените потребители са 15 на възраст от 23 до 72 г. и се обгрижват – 0,5 ръководител, 1 социален работник, 1 трудотерапевт, 6 социални асистенти, 0,5 медицинска сестра (вакантна) и 0,5 шофьор.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост „Надежда“ – с. Илаков рът, № 62. Центърът за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост /ЦНСТПЛУИ/ е социална услуга от резидентен тип, предоставяща среда близка до семейната. Подкрепят се пълнолетни лица с умствена изостаналост в риск, останали без близки и роднини, без жилище, нуждаещи се от 24 часова грижа да живеят в спокойна среда, с необходимите за нормален живот битови условия, професионална подкрепа, емоционална и психическа стабилност, социални контакти и живот в общността**.** Капацитетът на услугата е 15 потребители, разкрита от 1 декември 2022 г. Има сключен договор № РД.02.11-639 / 01.12.2022 г. с ФОНДАЦИЯ „ОКОЛНА СРЕДА, ЗДРАВЕ, ОБЩЕСТВО И НАУКА“, за срок от 5 години. Настанените потребители са 15, на възраст от 23 до 72 г. и се обгрижват – 0,5 ръководител, 1 социален работник, 1 трудотерапевт, 6 социални асистенти, 0,5 медицинска сестра (вакантна) и 0,5 шофьор.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания – гр. Елена, ул. „Х.Ю. Брадата“ № 69. ЦНСТПЛФУ е място за живот в среда близка до семейната, за ограничен брой лица не повече от 15. Основната цел на услугата е осигуряване качество на живот и създаване на условия за пълноценно физическо, емоционално и психично развитие, което не допуска социално изключване на потребителите, чрез осигуряване на индивидуализирана грижа и подкрепа, фокусирана върху постижими резултати. В центъра се предоставя подкрепа на пълнолетни лица с физически увреждания (физическо увреждане - е частична или пълна загуба на фина или груба двигателна способност на части от тялото, водеща до нарушена способност за придвижване, самообслужване и / или социална адаптация) с трайно намалена работоспособност / вид и степен на увреждане над 71 на сто, установена с експертно решение на ТЕЛК / НЕЛК.

Потребителите на социалната услуга заплащат такса в размер, определен с Тарифа за таксите за социалните услуги, финансирани от републиканския бюджет, която е 70% от размера на личната пенсия. Услугата се управлява с Договор за възлагане на управление на социални услуги № РД.02.18-558 / 25.08.2023 г. с ФОНДАЦИЯ „ОКОЛНА СРЕДА, ЗДРАВЕ, ОБЩЕСТВО И НАУКА“. Услугата се предоставя от следния персонал: 0,5 ръководител, 1 социален, работник, 0,5 медицинска сестра, 1 трудотерапевт, 6 социални асистенти.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания „Доверие“ – гр. Елена, ул. „Х.Ю. Брадата“ № 69. Капацитет - 15 потребители. Целевата група са пълнолетни лица с физически увреждания с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане над 71 на сто, установена с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК. Услугата се управлява с Договор за възлагане на управление на социални услуги № РД.02.11-641 / 30.11.2023 г. с ФОНДАЦИЯ „ОКОЛНА СРЕДА, ЗДРАВЕ, ОБЩЕСТВО И НАУКА“. Услугата се предоставя от следния персонал: 0,5 ръководител, 1 социален, работник, 0,5 медицинска сестра, 1 трудотерапевт, 6 социални асистенти.

Център за социална рехабилитация и интеграция (с програма Ранна интервенция на увреждането)– гр. Елена, ул. „П. Хилендарски“ № 2. Услугата „Център за социална рехабилитация и интеграция за деца с увреждания (с програма Ранна интервенция на увреждането)“ е дневна грижа, която цели подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на лица с различен вид и степен на увреждане, както и подкрепа на лица от рискови групи, чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социалното изключване. Услугата включва разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, като: информиране и консултиране, застъпничество и посредничество, мобилна превантивна общностна работа, терапия и рехабилитация, обучение за придобиване на умения и подкрепа за придобиване на трудови умения. Тези дейности са насочени към създаване, поддържане и разширяване на социалните умения, както и към обучение за водене на самостоятелен начин на живот. Капацитет 35 потребители на възраст от 0-18 г. Услугата се управлява с Договор за възлагане на управление на социални услуги № РД.02.11-641 / 30.11.2023 г. с ФОНДАЦИЯ „ОКОЛНА СРЕДА, ЗДРАВЕ, ОБЩЕСТВО И НАУКА“, за срок от 5 години. Услугата се предоставя от следния персонал: 0,5 рехабилитатор, 0,5 медицинска сестра, 0,5 специален педагог, 0,5 логопед, 1 здравен медиатор, 0,5 арт-терапевт/психолог, 0,5 социален асистент/административен.

III. Услуги, които се предоставят в домашна среда, делегирани от държавата

Механизъм „Лична помощ“- Целевата група са хора с трайни увреждания с установени вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ и деца с 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена трудоспособност без определена чужда помощ. Насочването за ползване на услугата става от Дирекция „Социално подпомагане“. През 2024 г от услугата са се възползвали 103 потребителя.

Асистентска подкрепа - е специализирана социална услуга, която включва ежедневна почасова подкрепа в домашна среда на деца и лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, и на лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, предоставяна от лице назначено на длъжност „Асистент“. Потребители на социалната услуга „Асистентска подкрепа“, съгласно Закона за социалните услуги, са следните целеви групи:

лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност, и деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, които не ползват асистентска подкрепа, помощ за осигуряване на асистентска подкрепа, или за които не се получава помощ за грижа в домашна среда по реда на друг закон. През 2024 г. потребителите са 52 и се обгрижват от 18 социални асистенти. Един социален асистент обгрижва минимум 2 потребители на база на индивидуалната оценка на потребностите.

IV. Услуги, които се предоставят в домашна среда по проект

Проект „Грижа в дома“ по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г. – Потребителите ползват следните услуги: предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете и психологическа подкрепа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване и лица с увреждания; доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, както и осигуряване на транспорт на персонала, предоставящ услугите, от/до домовете на лицата. Допустимо е също така заплащане на битови сметки, заявяване и получаване на неотложни административни и битови услуги (със средства на потребителите); предоставяне на лицата от целевата група на информация, относно превенция и профилактика на здравето и социално значими заболявания, включително консултации с диетолог и др. специалисти при необходимост. Допустимите целеви групи са: възрастни в невъзможност за самообслужване и хора с увреждания. Ползватели на услугите са хора, които имат решения на ТЕЛК, епикризи или други актуални медицински документи, удостоверяващи необходимостта от грижи в дома. По проекта работят – 3 медицински сестри 1 психолог и 17 социални асистента на 8 часа. Един социален асистент обслужва 3 потребители.

Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Елена е териториална структура на Агенцията за социално подпомагане и основната и мисия е държавната политика в областта на социалното подпомагане. Осъществяваните дейности са отпускане на социални помощи и помощи за деца, оказва методическа подкрепа при оценката на потребностите от социални услуги, социална закрила и включване на най-уязвимите групи от населението, подобряване качеството на живот и гарантиране на социални права на хората с увреждания, закрила на децата и превенция от социалното изключване. Дирекцията обслужва и Община Златарица.

Детска ясла- гр. Елена - Основната дейност е качествено здравно обгрижване и отглеждане на деца до 3 години, възпитание и обучение в най- ранна детска възраст. Разполага с много добри условия за възпитание, образование и жизнена среда. Капацитетът на заведението е 40 деца, разпределени в две групи, като за тях се грижи висококвалифициран персонал от 14 души. Детската ясла разполага със собствена кухня и приготвя здравословна храна, съгласно изискванията за физиологичните норми на хранене до три годишна възраст. Разкрита е Детска кухня за неорганизиран контингент деца от 10 месеца до 3 години. Услугата е за деца, които не са записани.

Клуб на пенсионера - Тук е място, където хора от третата възраст осъществяват социални контакти, срещи, разговори и занимания по интереси. Периодично се организират и провеждат културно-масови прояви и художествена самодейност, индивидуално и групово

четене на книги, вестници, списания, организиране на мероприятия със социален, здравен, културен и развлекателен характер.

Образование

Общият брой на децата и учениците в учебните заведения на територията на община Елена за учебната 2024/2025 г. е 877. Всички учебни заведения са общински.

Учебно заведение Населено място	**Общ брой деца/ученици**
СУ „Иван Н. Момчилов“ гр. Елена	389
НУ „Иларион Макариополски“- гр. Елена	80
ОбУ „Отец Паисий“ с. Майско	135
ОУ „Отец Паисий“ с. Константин	54
ОУ „Христо Ботев“ с. Беброво	16
ДГ „Радост“ гр. Елена	108
ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ с. Беброво	17
ДГ „Щастливо детство“ с. Константин	23
ДГ „Приказен свят“ с. Майско	45
ДГ „Мир“ с. Каменари	10
Общо	**877**

С ПМС №46 от 19.03.2020 на Министерски съвет, от МОН чрез бюджета на Общината ежегодно се предоставят средства за физическа активност, спорт и спортно-туристически дейности на всички детски градини и училища на територията на община Елена.

Културни дейности

В община Елена се организират разнообразни дейности, свързани с бита и културата. Постоянно обогатяващ се е календарът на културните събития, който цели задоволяване на интересите и предпочитанията на всички жители и гости на общината. Най-мащабни са проявите, свързани с Празника на град Елена, които са през месец май, както и Празникът на еленския бут. Ежегодно се провежда фолклорен фестивал – „Веселие в Елена“. Утвърдиха се Европейските дни на художествените занаяти. За първа година през 2024 г. заедно с кулинарния празник „Произведено в Елена“ се проведе контактна туристическа борса, с която се даде началото на летния туристически сезон.

Културната дейност на селищата извън общинския център е съсредоточена в читалищата, които развиват самодейно творчество, библиотечно дело, социални и образователни дейности. На територията на общината има 19 читалища, като две от тях са в град Елена. Всяка година се провежда събор, на който самодейците от цялата община се представят и обявяват своите постижения за изминалата година. За поредна година се проведоха двата

утвърдени празника – на мекицата и на шарената черга, народния бит и старите занаяти, организирани от НЧ „Съгласие – 2014“ с. Блъсковци. Във всички населени места, на чиято територия има действащо читалище се провеждат ежегодно традиционните събори, провеждане на селищни прояви и празници. В сградите са извършвани неотложни текущи ремонти със собствени средства, или средства от общински бюджет и дарения. Народно читалище „Наука-1900“ с. Марян изпълнява проект по програма „Българските библиотеки-съвременни центрове за четене и информираност“, финансиран от Министерство на културата.

В сградата на НЧ „Напредък – Елена - 1863“ се помещава градската библиотека. Има обособен „Детски отдел“, който разполага с четива за най-малките потребители. 338 са читателите за 2024 година, а посещенията 6744. Градската библиотека е домакин на изложби, конкурси, викторини, работилници, дни на четенето и други. През отчетната година започна основен ремонт на електрическата инсталация на сградата.

За обогатяване на културния живот в община Елена безспорно имат принос и Музеят на Възраждането „Иларион Макариополски“, училищата, детските градини и Центърът за личностно развитие.

Отраслова структура

Отрасловата структура, според броя на предприятията по икономически дейности, е относително равномерна през годините без резки отклонения в стойностите. Общо брой на предприятията за община Елена за 2023 г. е 562, като 529 от тях са микро- с до 9 заети лица. Най-голям брой са наетите лица в преработващата промишленост – 535 бр., а най-висока е средната брутна годишна работна заплата на наетите лица в сектор държавно управление. Прави впечатление, че средната брутна годишна заплата в община Елена е най-ниска в сектор строителство.

Селско стопанство

Разположението и релефа на община Елена обуславят развитието на земеделие от планински характер, предвид което земеделските стопани използват по- голяма част от земеделската земя за паша на животни или ливади за косене. Сравнително малък е делът на площите, които се заемат от обработваеми земи и трайни насаждения, като се наблюдава тенденция към увеличаване делът на обработваемата земя за биологично производство. Земеделските стопанства прилагащи на практика биологично производство на територията на община Елена са 23 броя през 2024 година. При подаване заявления за подпомагане за 2024 г. са се идентифицирали общо 233 бенефициента, в т. ч. 206 физически лица и 27 бр. юридически лица, като 12 са новорегистрираните земеделски стопани, а 7 са прекратили дейността си. Общата обработваема земя е 6303.88 ха.

Земеделските земи по данни предоставени от СГКК- Велико Търново са разпределени както следва:

- ниви – 179859 дка;
- трайни насаждения – 4 891дка;
- лозя – 204 дка;
- ливади и пасища – 42 736 дка;
- други – 29 716 дка.

Горските територии са 361 086.707 дка.

Основните видове отглеждани култури за стопанската 2023/2024 година са: слънчоглед – 440 дка, царевица зърно- 3300 дка, пшеница- 1710 дка, сливи-321 дка. Отглеждат се още и орехови насаждения, арония, ечемик, картофи, малини, ябълки, круши, ягоди и череши. Засетите есенници за стопанската 2024/2025 година са: 1250 дка пшеница и 200 дка ечемик. Средните добиви за стопанската 2023/2024 г. са: пшеница – 304 кг/дка, ечемик зимен 207 кг/тон, картофи-800 кг/тон, царевица- 333 кг/дка, слънчоглед- 130 кг/дка.

Животновъдните стопанства на територията на община Елена за отчетната година са:

- говедовъдни – 28;
- овцевъдни и козевъдни – 48;
- коневъдни – 2;
- рибовъдни язовира – 3;
- стопанство за пъдпъдъци – 1;
- стопанство за бройлери – 1;
- пасища на коне и магарета – 5;
- пасища за говеда – 3;
- пасища за овце и кози – 5;
- 1 стопанство за диви прасета;
- 1 стопанство за елени лопатари и муфлони.
- пчелини – 51.

Наблюдава се увеличение при отглежданите пчелни семейства, като достигат 4214 бр. Общ брой говеда – 1261 бр., овце – 5780 бр., кози – 286 бр. и 74 бр. коне.

Туризъм

Общинския туристически информационен център за изминалата 2024 година е бил посетен от 2847 туристи, като от тях 39 бр. са били чуждестранни. Най-много посещения са отчетени през месец август и през месец ноември, когато се провежда Празник на еленския бут. Най-голям интерес сред туристите е проявен към музейните обекти – 1156 запитвания, към текущи и предстоящи събития – 379 запитвания, 269 запитвания относно турове и маршрути. Относно места за настаняване са регистрирани 264 запитвания.

Интерес сред гостите буди богатото културно-историческо наследство на град Елена. Общият брой посетители в Музей на Възраждането, които са регистрирани през 2024 г. е 24 512 бр.
Освен с богатата си история, община Елена привлича туристи и с многобройните си природни забележителности и възможности за отдих и разходка.

През 2024 г. са категоризирани общо 37 туристически обекта и 10 регистрирани обекта като стаи за гости, разпределени по вид както следва:

- Хотел – 1;
- Семеен хотел – 2;
- Къща за гости – 32;
- Бунгала – 2;
- Стаи за гости – 9;
- Апартамент – 1.

Спрямо категорията местата за настаняване са разпределени както следва:

- Категория „една звезда“ – 21 обекта;

- Категория „две звезди“ – 16 обекта;
- Категория „три звезди“ – 1.

Категоризираните заведения за хранене и развлечение са 9 на брой, с общ капацитет 628 места:

- Снекбар – 1;
- Ресторант – 5;
- Кафе-аператив – 2;
- Пивница – 1.

Спрямо категорията са разпределени както следва:

- Категория „една звезда“ – 3;
- Категория „две звезди“ – 5;
- Категория „три звезди“ – 1.

Легловата база общо в категоризираните и регистрирани места за настаняване за 2024 г. е 607 бр.

Според Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) реализираните нощувки за отчетната година са 67 118, а събрания туристически данък е в размер на 17 852 лв.

III. ПОСТИГНАТИЯ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛЕНА ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на ПИРО, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики. Индикаторите за наблюдение обхващат физическите параметри по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие. За целите на плана се използват два вида индикатори: за продукт и за резултат.

- **Индикаторите за продукт** се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите индикаторите се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите, и постигнатото пряко въздействие в съответната област.
- **Индикаторите за резултат** отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено измерими индикатори.

В Приложение 1 е представена матрицата на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО, като са добавени отчетните стойности и за 2024 г.

Стратегическа цел 1: Създаване на условия за бизнес с по-висока добавена стойност в местната икономика

Приоритет 1: Насърчаване към инвестиции в производствени дейности и подпомагане на предприемачеството

Мярка 1.1: Ресурсна и енергийна ефективност в предприятията

През месец юли 2024 г**.** е сключен договор по Програма за развитие на селските райони с частен бенефициент за закупуване на хладилни превозни средства за нуждите на преработвателно предприятие., който е в изпълнение. На 12.06.2024 г. е сключен договор за технологично обновление на Винарска изба. По НПВУ с частен бенефициент е сключен договор за закупуване на инвентар към съществуваща техника с цел подобряване ефективността и повишаване биосигурността на стопанството. Общата договорена стойност на проектите е в размер 499 114,50 лв., БФП е в размер на 249 557,25 лв.

Мярка 1.2: Подпомагане на предприемачеството и привличане на външни инвеститори

На 30.04.2024 г. приключи проект „ Стимулиране на икономическата активност и създаване на заетост в община Елена чрез прилагане на иновативни подходи“, по който се извърши ремонт и оборудване на сграда, собственост на община Елена. Създаден беше Център за развитие на бизнеса. Закупен беше 1 брой товарен автомобил, който да подпомага реализацията на стоките на местните производители. Обучени бяха 30 безработни лица в три модула по биоживотновъдство, биоземеделие, туризъм и предприемачество. Проекта се финансира от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. Търси се възможност за продължаване дейността на Центъра за бизнес развитие. Безвъзмездната финансова помощ, която получи Община Елена е в размер на 379 126,43 лв.

Общинско предприятие „Благоустрояване“ – гр. Елена, активно изпълнява дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване. Подкрепено е с финансов ресурс в размер на близо 820 000,00 лв. за придобиване на активи.

През отчетната 2024 година общо 6 Земеделски производители са подпомогнати по Програмата за развитие на селските райони и по НПВУ с договорена БФП в размер на 696 835,00 лв.

Сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група общини Елена и Златарица“ /МИГ/ изпълнява стратегия за Водено от общностите местно развитие на Програма за развитие на селските райони /ПРСР/ 2014-2020. Дейностите са подкрепени с финансов план в размер на: 2 754 830 лв. по проекти по подмярка „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ и 892 019.35 лв., предвидени за дейността на самата МИГ. През 2024 година са стартирани 3 процедури за прием на проектни предложения, в резултат на което са постъпили 3 бр. проектни предложения.

Сключените договори за БФП през 2024 г. са 5 броя и сключени 9 анекса, от подадени проектни предложения и при приеми от предходни години.

През отчетния период „Местната инициативна група общини Елена и Златарица“ не е организирала информационни срещи, не са провеждани обучения.

<u>Приоритет 2: Развитие на интегриран туристически продукт</u>

Мярка 2.1: Въвеждане на системен подход в управлението на туризма

През 2024 г. приключи процеса по разработване на стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Елена. Проведена беше работна среща между Асоциацията на месо преработвателите, експерти на общинска администрация и местните производители, относно вписване на защитено географско указание на храни с традиционно специфичен характер. През отчетната година като член в Сдружение „Еленски бут“ беше приет представител на

Общинска администрация Елена, с което се постави начало на предстоящи съвместни дейности и сътрудничество.
Участия на Община Елена в туристически изложения за 2024 г.:

- Международно туристическо изложение "Ваканция & СПА Експо" в гр. София през месец март в партньорство с Местен съвет по туризъм – гр. Елена и със Сдружение „Еленски бут". В провелото се кулинарно шоу взе участие Мартин Трухчев, който спечели сертификат „Пазител на автентичната кулинарна традиция".
- Туристическо изложение „Уикенд туризъм" в град Русе през месец май, където се установиха нови контакти с потенциал в бъдещи инициативи в сферата на туризма.

Подобрена е работата в ОТИЦ, изразяваща се в актуализиране на брошури и разработване на нови дипляни. Непрекъснато се допълва/обновява информацията на туристическия сайт на общината.

Мярка 2.2: Социализация и популяризиране на културно-историческото наследство

Продължава изпълнението на проект „Историческата памет на град Елена: приемственост, съхраняване и популяризиране" с бенефициент Фондация Време съвместно с неформалното гражданско сдружение „За Елена" и Община Елена.

Мярка 2.3: Туристическа инфраструктура и създаване на атракции

Доставени бяха специализирани витрини и генератор за поддържане на постоянна влажност за съхранение на старопечатни и ръкописни книги в Музей на Възраждането „Иларион Макариополски"- гр. Елена, по проект „Закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и историческо наследство и предоставящите услуги и познавателна или образователна цел-специализирани витрини и генератор за поддържане на постоянна влажност за съхранение на старопечатни и ръкописни книги, експонирани в църква „Свети Никола" – град Елена." Стойността му е 52 600,00 лв., изцяло безвъзмездна финансова помощ.

<u>Приоритет 3: Подобряване състоянието на пътната инфраструктура и свързаност</u>

Мярка 3.1: Общински пътища

През 2024 година не са реализирани значителни инфраструктурни проекти. Извършвани са текущи ремонтни и рехабилитационни дейности на участъци от общинската пътна мрежа, както следва:

№	Наименование и местонахождение на обектите	метри
1	Текущ ремонт на улица в с. Каменари (отклонение от път VTR 1075 до имот с идентификатор 35729.200.6)	700
2	Текущ ремонт на улица в с. Каменари (от №28 до №45)	580
3	Текущ ремонт на улица "Четиринадесета" в с. Беброво	изкърпване около 200м2
4	Текущ ремонт на ул. "Димитър Благоев" с. Константин	850
5	Текущ ремонт на ул. "Читалищна" с. Константин	680
6	Текущ ремонт на улица в с.Палици от о.т. 102а - о.т.103 - о.т. 104 - о.т. 117	750
7	Текущ ремонт на улица в с. Буйновци от №69 до №82	800
8	Ремонт път №27190.103.80 гр. Елена	от. 0 до 0+250
9	Ремонт път VTR1162 / III - 4004 / Златарица - Разсоха - Граница общ.(Златарица - Елена) - Беброво / II - 53	от. 0 до 7+500

Стратегическа цел 2: Опазване на околната среда и подобряване условията за живот

Приоритет 4: По-добро управление на отпадъците

Мярка 4.1: Разделно събиране и сметоизвозване.

Създаденото общинско предприятие „Благоустрояване“ извършва услугите по сметосъбиране, сметоизвозване, обезвреждане на битови отпадъци и чистотата на териториите за обществено ползване от месец март 2024 г. За нуждите му е закупена сметосъбираща техника и са наети общо 24 работници и служители.
През 2024 г. са ликвидирани общо 7 нерегламентирани сметища, описани в следната таблица:

№	Населено място	Местоположение	Обем
1.	гр. Елена	Мотополигон на гр. Елена	50 м^2
2.	с. Палици	В близост до път VTR 1675 след с. Палици на път към с. Каменари	30 м^2
3.	с. Давери	В края на с. Давери на път за с. Марян	40 м2
4.	с. Руховци	В близост до път VTR 3132	30 м2
5.	с. Константин	В близост до път III 408	60м2
6.	с. Константин	В началото на селото, слог в близост до път VTR II 53	50 м2
7.	с. Майско	В края на селото в близост до път VTR II 53	100 м2

Продължава практиката два пъти годишно да се правят акции по безвъзмездно събиране на излязло от употреба електронно и електрическо оборудване. Акциите се оповестяват в интернет пространството и на сайта на Община Елена.

Мярка 4.2: Инвестиции в сепариране и рециклиране на отпадъци

Намеренията за изграждане на площадка за сепариране, третиране (рециклирани) на отпадъци са променени. Има изградена такава на регионално ниво, която се използва.

Приоритет 5: Опазване на водите и почвите

Мярка 5.1: Водоснабдяване и пречистване на отпадните води

Продължи изпълнението на проект „Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа в с. Константин и с. Майско, община Елена на стойност 2 862 492.97 лв.

Извършена е реконструкция на водопроводна мрежа с дължина 3325,80 м. на улица „Разпоповци“ в град Елена.

По данни на „ВиК Йовковци“ ООД – Велико Търново за 2024 г. на територията на община Елена е рехабилитирана 913 м. водопроводна мрежа. Извършени са инвестиции с цел подобряване на водоснабдяването на стойност 98 хил. лева собствени средства в публични активи.
Със средства от общински бюджет е извършено почистване от наноси и растителност на речното корито на река Еленска.

Мярка 5.2: Бедствия и свлачища

Не са извършвани дейности.

Приоритет 6: Облагородяване на населените места

Мярка 6.1: Обществени сгради с подобрени енергийни характеристики.

Сключен е договор за внедряване на мерки за енергийна ефективност и осигуряване на достъпност в сградата на общинска администрация Елена, който предстои да бъде изпълнен на обща стойност 2 252 594.80 лв., от които БФП в размер на 1 999 994.80 лв.

Мярка 6.2: Жилищни сгради

Няма одобрени проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни сгради.

Мярка 6.3: Градска среда и населени места

В края на 2024 г. се сключи договор за модернизация на системите за улично осветление в община Елена, като обхванатите населени места са: гр. Елена, с. Майско, с. Константин, с. Палици, с. Бойковци, с. Руховци, с. Марян, с. Илаков рът, с. Дрента, с. Гърдевци, с. Буйновци, с. Мийковци, с. Чакали, с. Средни Колиби, с. Тодювци, с. Яковци, с. Костел, с. Каменари, с. Беброво, с. Блъсковци.

По ПУДООС се изпълниха 3 проекта, всеки на стойност от 15 000.00 лв. в селата Дрента, Тодювци и Яковци, като са създадени кътове за отдих с изградени беседки, маси за пикник, кошчета. Общо подкрепена зелена инфраструктура 15 935 кв. м.

Стратегическа цел 3: По-добра грижа за хората и развитие на човешкия и социалния капитал

Приоритет 7: Интегрирано взаимодействие и повишаване качеството на социалните и здравните услуги

Мярка 7.1: Модернизация на материалната база за предоставяне на здравни и социални услуги

За нуждите на **Центъра за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост – с. Илаков рът е закупено МПС.**

Мярка 7.2: Внедряване на нови социални и здравни услуги

Приключи проект Укрепване капацитета на служителите от общинска администрация Елена по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027 г., ангажирани в сферата на социалните услуги, на обща стойност 35 009,32 лв.

Приоритет 8: Създаване на по-привлекателна среда за учене и спорт

Мярка 8.1: Модернизиране на образователните институции

През изтеклата 2024 г. и в петте общински училища на територията на община Елена се сключиха договори по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България за изграждане на училищна STEM среда.

В Детска градина „Щастливо детство“-с. Константин е извършен текущ ремонт на занималня, фоае и стълбище към втори етаж фонд, като са извършени строително-монтажни дейности за сметка бюджета на учреждението.

Мярка 8.2: Младежки дейности и личностно развитие.

Детска градина „Радост“- гр. Елена и Детска градина „Приказен свят“ – с. Майско са одобрени за участие в проект №BG05SFPR001-1.003-0001 „Силен старт“. Целта на проекта е насърчаване и разгръщане на потенциала за личностно развитие на децата, за трайното им приобщаване в училищното образование и подобряване на образователните им резултати. Подобряване приобщаващия характер на предучилищното образование с фокус върху децата от уязвими групи, за намаляване на не обхванатите и отпаднали от образование деца в задължителна училищна възраст. Повишаване на капацитета на институциите в системата на предучилищното образование за осъществяване на приобщаващо образование, в. т.ч. чрез квалификация на педагогическите специалисти и на непедагогическия персонал. Изграждане на подкрепяща общност за формиране на положителни нагласи и мотивация на родителите към образованието за пълноценно приобщаване на децата им в предучилищно образование.

В НУ „Иларион Макариополски“ – гр. Елена, ОУ „Отец Паисий“ – с. Майско и ОУ „Отец Паисий“- с. Константин продължава работата по проект „Успех за теб“, като се предвиждат допълнителни обучения за обща подкрепа за достъп и трайно приобщаване в училищното образование на учениците, както и интензивна работа с родители на ученици от уязвими групи за повишаване на гражданските и социалните им компетенции по отношение на развитието и възпитанието на децата им.

От Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни се проведоха множество информационни кампании, по теми засягащи подрастващите, с цел информираност и превенция. Празнично се отбеляза Денят на Европа. През 2024 година се проведоха 18 събития, насърчаващи физическата активност сред младежите.

На четири от детските площадки в общинския център са монтирани общо 12 бр. съоръжения на стойност 39 732,00 лв. с произход субсидия РБ.

Приоритет 9: Развитие на културните дейности и съхранение на местните традиции и обичаи

Мярка 9.1: Културна инфраструктура

Градската библиотека се помещава в сградата на НЧ „Напредък – Елена - 1863“. През отчетния период е започнал цялостен ремонт на електрическата инсталация. Продължава срокът за изпълнението на двата проекта по подмярка 7.6 „Проучване и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата“ от мярка 7 "Основни услуги и обновяване на селата в селските райони" от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. за период от 36 месеца, а именно:

- „Ремонт, реставрация, подобряване на околното пространство и вертикална планировка на Църка „Свети Никола“ град Елена“ на стойност 577 250.76 лв. Предвиждат се конструктивни и архитектурни дейности и работи по сградата на църквата, камбанарията, оградата и двора, както и реставрация на стенописи.
- „Ремонт, реставрация, подобряване на околното пространство на камбанария и реставрационно-консервационни работи в Църква „Успение Богородично“ град Елена“ на стойност 574 866.07 лв. Предвиждат се конструктивни и архитектурни дейности, работи по камбанарията и околното пространство, както и реставрация на стенописи.

Успешно приключи проект „Реконструкция на лятно кино- гр. Елена“. Извършени са ремонти на съществуващи билетна каса, тоалетни и съблекални. Изградена е прожекционна кабина, коригирана е трибуната и са поставени посетителски седалки.
През 2024 година Музей на Възраждането“- гр. Елена е инициирал ремонтни дейности по фасадата на класно училище „Даскалоливница“. Извършен е текущ ремонт и обновяване на експозицията в храм „Свети Никола“. Направена е дигитализация на стенописи и икони. Издаден е албум „Стенописи и икони от храм „Св. Никола“.

Частично са извършени ремонтни дейности на читалища в село Средни колиби, с. Беброво, с. Константин и читалище „Просвета Разпоповци-1881“ в гр. Елена.

Мярка 9.2: Културен обмен и сътрудничество

В допълнение към множеството културни събития от Културния календар на Община Елена през 2024 г. за първа година се проведоха два нови празника „Така било на Сирни заговезни“ и „Само в Елена- да хапнем питка с мед на Харалампий“. Участие взеха читалищата на територията на общината.
В партньорство с Община Елена в художествената галерия се проведе пленера по проект „Култура във вечността“, както и закриване на пленер по изобразително изкуство „Шарено вълшебство“. Проведе се научна конференция „Политиците на модерна България: Теодор Теодоров“. В класно училище „Даскалоливница“ се проведе съвместна инициатива в сътрудничество с Шесто основно училище – гр. Стара Загора, а именно открит урок: „Заветът на Даскалоливницата - огънчета на знанието“.

Приоритет 10: Подобряване на местното самоуправление

Мярка 10.1: Повишаване капацитета на управление на общинската администрация

През 2024 г. част от общинска администрация Елена премина вътрешно обучение, във връзка с изпълнение на задълженията по Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност. 25 служителя преминаха обучение по дигитална компетентност. Трима служители преминаха обучение, във връзка с „Актуалните моменти в правилата на обществените поръчки“. Двама служители бяха обучени, във връзка с „Промените в ППЗОП-предизвикателства и решения“. Един служител е преминал обучение по „Протокол и етикет“.

Не са изпълнявани проекти за дигитализация на управленските процеси и административните услуги.

Мярка 10.2: Партньорство и развитие на социалния капитал

За поредна година в община Елена се проведе пленера по проект „Култура във вечността“ в партньорство с община Меджидия, Румъния, по линия на проект, финансиран по програма за трансгранично сътрудничество „Intered V-A Румъния- България 2014-2020 г.“.

В отговор на отправена покана за съвместно партньорство от „Сдружение Еленски Бут“, Община Елена определи свой представител.

IV. ДЕЙСТВИЯТА, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО

Мерки за наблюдение и създадени механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Предмет на наблюдение са изпълнението на целите и приоритетите на Плана за интегрирано развитие на община Елена, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението.

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се осъществява посредством заложените в ЗРР инструменти – годишни доклади за изпълнение, междинна оценка за изпълнението на плана и последваща такава. Използва се механизъм, по който се събират необходимите данни за изготвянето на годишните доклади. Първо се изготвя списък, съдържащ необходимата информация, която следва да бъде събрана за изготвянето на доклада. След това се изпращат официални запитвания с искане за информация до съответните институции (ТСБ, ОДЗ, ДБТ, ВиК дружество, образователни институции, общинска администрация и др.) Получената информация се систематизира, след което данните се обработват и се извеждат резултати от извършените анализи.

В съответствие с чл. 72, ал. 2 от ППЗРР за резултатите от наблюдението на изпълнението на ПИРО се разработва годишния доклад.

Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на ПИРО през 2024 година, както и мерките за тяхното преодоляване

Политическата неустойчивост на национално ниво и продължаващото геополитическо напрежение, допринесоха за забавянето на стартиращи приеми на проекти и финансиране на дейностите за изпълнение на заложените цели в ПИРО. Липсата на инвестиционен интерес е следствие на честите промени в законодателството, което не се прилага последователно, сложната икономическа обстановка, нестабилност, високата инфлация.

Липсва актуална статистическа информация за всички области на социално-икономическия живот на територията на общината.

Ниският социален капитал, демографската криза и ниското ниво на доходи са сред основните проблеми за развитието на община Елена.

Многото на брой населени места, които са обезлюдени затруднява тяхната поддръжка и развитие. Друг проблем, свързан с населението, е отрицателният естествен прираст.

Недостиг на финансови средства за подобряване състоянието на инфраструктурата.

Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината

Съгласно Закона за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане планът за интегрирано развитие на община Елена, както и годишният доклад за наблюдението на изпълнението му са публични и се оповестяват на страницата на общината в интернет.

Главната цел на действията за прилагане на принципа за информация и публичност и на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност, и да се информират заинтересованите страни и участници в процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие, очаквани резултати и ползи за местната общност, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

Стремежът е от една страна да се постигне подобряване на взаимодействието и ефикасността в работата на служителите в отделните дирекции и отдели на общината, а от друга – осигуряването на по-добро взаимодействие и обратна връзка в отношенията между общината с гражданите, бизнеса, НПО и други заинтересовани страни. Необходимо е изграждане на добри партньорски отношения с различни заинтересовани страни.

Мерките за постигане на необходимото съответствие на ПИРО със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени

За постигане на заложените цели в ПИРО е необходимо да се изпълнят предвидените в Програмата за изпълнението му мерки. За това е нужно да се синхронизират секторните стратегически и планови документи в контекста на заложените цели на ПИРО Елена 2021-2027 г. с цел съответствие. При планирането на инвестиционните проекти на Община Елена да се вземат предвид приоритетите, заложени в ПИРО 2021-2027 г., за да се планират и осигурят необходимите финансови ресурси за изпълнението им. За ефективното реализиране изпълнението на Програмата за реализация на плана, възниква нужда от изграждане и развитие на институционален капацитет за справяне с предизвикателствата.

Изменението на климата е заложно като основна тема за устойчивото развитие. На национално ниво зададената рамка от действия за адаптиране към изменението на климата и приоритетни направления до 2030 г. е определена в Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година. С цел да бъдат спазени поетите ангажименти са определени хоризонтални мерки, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове, като: повишаване на енергийната ефективност, повишаване на енергията от ВЕИ, залесяване, преминаване към видове транспорт с ниски емисии, насърчаване на използването на обществен транспорт, развитие на „зелена“ икономика,

повишаване на административния капацитет за изпълнение на екологична политика, повишаване осведомеността на гражданите по въпросите за изменението на климата.

Мерките за прилагане принципа на партньорство

Един от основните механизми за функциониране на дадена общност е принципът на партньорството. Партньорствата са движещата сила в пространственото развитие. Основното изискване при изпълнението на този принцип е активното участие на гражданското общество в процеса на разработване, подбор, управление и мониторинг на проектите и стратегическите документи за развитие. Този принцип предполага приемането на различни подходи за диалог и консултации на общинско и национално равнище, които да осигурят съвместното участие на местните и регионални власти, бизнеса и другите заинтересовани страни. Необходимо е да се изработи механизъм за участие на гражданите и бизнеса в местното управление, тъй като основният показател за успеха на ПИРО е до каква степен са удовлетворени очакванията на заинтересованите страни.

Резултатите от извършени оценки към края на 2024 година

През отчетната година е постигнат напредък по стратегическите цели, видно от изложените факти и данни за изпълнението на плана за интегрирано развитие на община Елена. В някои сектори и направления се очертават тенденции на постигане на заложените приоритети.

V. ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО С РАЗМЕРА НА УСВОЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ТЯХНОТО ФИНАНСИРАНЕ

През 2024 г. успешно са приключили 6 броя проекти на обща стойност 2 304 197,38 лв., от които обща стойност на БФП в размер на 1 867 287.89 лв., както следва:

Бенефициент	Наименование на проекта	Обща стойност	БФП
Частна компания	Закрит спортен център с плувен басейн	696 758.97	348 379.48
Физическо лице	Закупуване на мотоблок с инвентар по процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-4.009 по подмярка 4.1.2. "Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства" от мярка 4. „Инвестиции в материални активи“	9 612.00	6 728.40
000133762 Община Елена	"Услуги за ранно детско развитие в община Елена"	882 831.76	882 831.76
000133762 Община Елена	Укрепване капацитета на служителите от общинска администрация Елена ангажирани в сферата на социалните услуги	35 009.32	35 009.32

000133762 ОБЩИНА ЕЛЕНА	**"Стимулиране на икономическата активност и създаване на заетост в община Елена чрез прилагане на иновативни подходи"**	**393 035.33**	**379 126.43**
Частна компания	**Успешен бизнес, чрез създаване на специализиран софтуер за нови иновативни услуги в областта на куриерските фирми.**	**286 950.00**	**215 212.50**

Предсрочно отчетени през 2024 г., преди крайния срок са следните проекти:

Наименование на проект	Размер на средства	Източници на финансиране
Реконструкция Лятно кино-гр. Елена	Обща стойност: 301 128.24 лв. БФП: 301 128.24 лв.	ЕЗФРСР по Програма за развитие на селските райони (за мерки по чл. 9б, т.2 от ЗПЗП)
Обогатяване на празничния календар в община Елена	Обща стойност: 49 356.46 лв. БФП: 49 356.46лв.	ЕЗФРСР по Програма за развитие на селските райони (за мерки по чл. 9б, т.2 от ЗПЗП)
Закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел-специализирани витрини с генератор за поддържане на постоянна влажност за съхранение на старопечатни и ръкописни книги, експонирани в църква „Свети Никола“-гр. Елена	Обща стойност: 52 600.00 лв. БФП: 52 600.00 лв.	ЕЗФРСР по Програма за развитие на селските райони (за мерки по чл. 9б, т.2 от ЗПЗП)

Подписани са общо 18 бр. Договори за подпомагане през изтеклата 2024 година на обща стойност 6 265 100,61 лв., от които БФП на стойност 5 120 403,36 лв.

Бенефициент	Наименование на проекта	Обща стойност	БФП/ лв.
Частна компания	**"Осигуряване на устойчива заетост и подкрепа за 11 лица в неравностойно положение в "Акаунт Консулт България" ООД"**	**340 629.30**	**340 629.30**
Частна компания	**Закупуване на хладилни превозни средства за нуждите на преработвателното**	**195 139.18**	**97 569.59**

	предприятие на "ЕЛЕНСКИ БАЛКАНДЖИИ" ЕООД		
Земеделски производител	**"Инвестиране в земеделска техника за обслужване на фермата на Себахтин Реджебов в с. Каменари, община Елена"**	**159 900.00**	**95 940.00**
Земеделски производител	**"Закупуване на земеделска техника за нуждите на стопанство в с. Тодювци, обл. Велико Търново."**	**350 500.00**	**175 250.00**
Земеделски производител	**Технологична и екологична модернизация на биологично сертифицирано земеделско стопанство**	**229 200.00**	**114 600.00**
Земеделски производител	**„Закупуване на земеделска техника за модернизация на стопанството на ЗП ТРАЯН ПАНАЙОТОВ “**	**106 500.00**	**63 900.00**
Частна компания	**Технологично обновление на винарска изба Марян - етап 1**	**180 447.06**	**90 223.53**
000121589 НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ "ИЛАРИОН МАКАРИОПОЛСКИ"	**Изграждане на STEM център в НУ "Иларион Макариополски" град Елена**	**181 749.04**	**181 749.04**
000122980 ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "ОТЕЦ ПАЙСИИ"	**Изграждане на училищна STEM среда и високотехнологични оборудвани и свързани класни стаи (ВОСКС).**	**181 645.06**	**181 645.06**
000133762 ОБЩИНА ЕЛЕНА	**Внедряване на мерки за енергийна ефективност и осигуряване на достъпност в сградата на общинска администрация Елена**	**2 252 594.80**	**1 999 994.80**
000133762 ОБЩИНА ЕЛЕНА	**Модернизация на системите за улично осветление в населени места в община Елена.**	**942 712.90**	**894 832.90**
000122972 ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ОТЕЦ ПАИСИЙ"	**Изграждане на училищна STEM среда и високотехнологични оборудвани и свързани класни стаи (ВОСКС).**	**181 737.08**	**181 737.08**
000122520 ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ"	**"Концепция за изграждане на училищна STEM среда в Основно училище "Христо Ботев"**	**60 206.24**	**60 206.24**

Земеделски производител	**Отглеждане и създаване на нови трайни насаждения в земеделско стопанство на Севжан Асанов Исмаилов**	**48 895.00**	**48 895.00**
000123526 СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ИВАН НИКОЛОВ МОМЧИЛОВ"	**Изграждане на училищна STEM среда и високотехнологични класни стаи в СУ „Иван Николов Момчилов“ - гр. Елена**	**362 844.39**	**362 844.39**
Частна компания	**„ЗАКУПУВАНЕ НА ПРИКАЧЕН ИНВЕНТАР КЪМ СЪЩЕСТВУВАЩА ТЕХНИКА С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ ЕФЕКТИВНОСТТА И ПОВИШАВАНЕ БИОСИГУРНОСТТА НА СТОПАНСТВОТО“**	**123 528.26**	**61 764.13**
Частна компания	**Смело на работа**	**311 001.60**	**311 001.60**
Земеделски производител	**Инвестиции в технологична и екологична модернизация за подобряване на цялостната дейност в земеделското стопанство**	**396 500.00**	**198 250.00**

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ПИРО

Заключението, което може да се направи след преглед на настоящия доклад е, че дейностите на общинска администрация кореспондират с плана за интегрираното развитие на общината за периода 2021-2027 г. Те следват заложените стратегически намерения общината да се превърне в просперираща туристически район с национално значение, който осигурява привлекателна среда за учене и спортуване, реализира природосъобразен живот на основата на биологично земеделие и съхранено културно-историческо наследство, посредством инвестиране в инфраструктурата, човешките ресурси и туризма, с помощта на финансови средства от Европейския съюз, държавни и общински средства. Необходимо е да се положат повече усилия в изпълнение на дейностите по Стратегическа цел 1 с общи усилия на работещия бизнес за постигане на социален растеж.

Активно и отговорно да се търсят и оползотворяват възможностите за финансиране на проекти за обновяване и изграждане на общинската транспортна инфраструктура, уличната мрежа, водоснабдителна и канализационна инфраструктура, подобряване управлението на отпадъците, повишаване на енергийната ефективност и намаляване на публичните разходи за енергия, културната и социална дейност, и цялостното подобряване условията за живот на гражданите на община Елена.

С оглед подобряване уменията за работа с различните финансиращи програми, както и създаване на ефективни партньорства за реализиране на съвместни проекти на регионално ниво е необходимо повишаване на квалификацията на служителите. Изграждането на активни партньорства в процеса на изпълнение на ПИРО ще даде възможност за по- голяма икономическа целесъобразност и укрепване на потенциал за разкриване на нови пътища за привличане на средства и постигане на заложените цели при реализацията му.

Препоръчва се да се подобрят административните процеси, пълноценно и ефективно да се използват възможностите за автоматизация и дигитализация на внедрените административно-информационни системи, да се подобри координацията в Общинската администрация, и да се намали времето за подготовка и изпълнение на проектите